

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP,

egyzersmind a debreczeni szinügyegylet, gazdasági egyesület, zenede- és dalárdaegylet, kertészeti egylet, takarékpénztár és több helybeli társulat közlönye.

Egyesítván

Lapunk számára külföldi hirdeményeket elfogad: **Debreczen** t. Brauner J. G. Wächter könyvkereskedése. **Oppelk** A. Hassenstein és Vogler. **N. Frankfurterban**: Hellen Otto Jaeger könyvkereskedése. **G. L. Doule** és **Társ.** **Hamburgban**: Hassenstein és Vogler, **Daube G. L.** és **Társ.** **Párisban**: Hassenstein és Vogler. **Berlinben**: Goldberger A. T.

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt. három hónapra 1 frt. 80 kr. Szerkesztő és kiadó: **EGRESSY GÁBOR** a piros- és ariai **Csanak-ház** ban.

Hirdetési díj: Nagyhasznos petit szavú egyezri hirdetésnél 5 kr. háromszoriál 4 kr. többesorsónál vagy nagy terjedelmű hirdetésnél arányosan.

A dohánytermesztőknek tudomásul.

A jul. 10. 1866.

Szomorú gazdasági viszonyaink közt a dohány az, mely a földmívelő rokonszenvét a legnagyobb mértékben bírja. Mert midőn gabonánkról sohasem tudjuk: cladhatjuk-e és mi áron? a dohánynak megvan a maga biztos vevője a kincstárban és külföldi kereskedőkben s akár annak, akár emennek természetek: nemcsak aránylag jó árt ad fáradságom eredményeért, de ha meg vagyok szorulva, egyik is, másik is előlegezi a szerződött ár egy részét; — s ez, ilyen nyomorúságos időben, amikor még uszorrá sincs akár adójom, valóságos istenáldás a régen szokókká földmívelőre.

E sorok írja már rég természet a dohányt. Egy holdon egyszersmind tíz mázsát arat s azt átlagosan 8 frital számítva, a 80 frtnak felét a kertésznek levonva, 40 frt. „állandó” brutto jüvedelmé egy holdról még mindig elő haszon, melyet a föld örökárához mérve, igen gazdag perzentnek lehet mondani; míg a buza- és árpaévetés, isten tudja mikor fizettet enyvit.

Csoda-e, ha mindazon tömörked buszusig daczára, melyet a feles kertészek és a bemázsálásnál sokaság eljárás okoznak: nemcsak lemondani nem tudok a dohányról, de évről-évre nagyobb kiterjedésben miveltem azt.

A vevői azonban megváltoztattak. A dohányt átvevő kincstári tisztok bánásmódját elidegenített a monopoliomtól s oly kereskedővel szerződtek, kinek engedélye van a külföld számarra kiszállítani.

A dohánynak előre kialkudott ára, jót roszat egybevéve, mázsánknál 10 frt. az összes beültetett földdarabra, holdjától 10 mázsájával fölvevett reménybeli termés árának felét, a szerződés aláírásakor — szükségem lévén pénzre — előre felis vettem. Szerződésben 6-ik pontja szerint, köteles vagyok dohányomat a jég ellen biztosítani.

Múltnyom kívánság a kereskedő részéről, hogy sem ingó sem ingatlan zálogot nem kívánván, legalább okint biztosítsam az adott előleget; hogy ha mindonem végkép olver is a jég: meg legyen nyugtatva pénzének visszanyerése felől.

Másrészt, ha kötelezőem nem volnék is, a józan okosság diktálja, hogy egy lehotó szoracsatlenséget esetében ne tetessem a bajt azzal, miszerint a hitba fölvevett előleg visszafizethetősébe más természetű preddáljam el, hanem gondoskodjam kár-enyhítő szerrel, amilyen — a biztosítás.

A „pesti biztosító-intézet” ügynöke legközelebb esvén hozzám, ezt korostem meg, azért is, mert kezemen jutottott értesítésből azt láttam, hogy a társulat a jég ellen biztosítottok javára különös előnyöket kész nyújtani. E különös előnyök iránt felvilágosítást adni, a hirdetés szerint az ügynökök lévén megbizva: kértam ezen felvilágosítókat és meg is kaptam azon utasításban, melyet az intézet igazgatósága ügynökökhez küldöcsatott.

S mondtam, hogy ez utasításból igazán „lelölönd” előnyöket élveztem, melyek fölötti garatársasim kötszégkivil ép annyira fognak bámulni, mint én bámulám a biztosító közönség

érdekeit ennyire önmegtartóadásig szívén viselő társulat nagylelkűségét.

Az érintett utasítás illetéknépen szól az ügynökökhez: „Míg f. hó 16-án kelt köriratunkkal arra igyekeztünk önöket figyelmesekké tenni, mennyire veszélyeztetve van a biztosítási üzlet a kedvezőtlen időjáráás következtében mutatkozó rossz termés által, — czuttal iparkodni fogunk önöket megismertetni azon eljárással, melyet a jégkárak elleni **dohánybiztosítások** felvételénél követni kívánunk.

Ugyanis a risicónak e faja, azon körülménnyel fogva, mikint a dohányültetvény már csekély sérülések által is, melyeknek gyegeje korában ki van téve, sokat veszt értékeiből s növése épen azon hónapokba esik, melyekben leggyakoribb a jégesség, — elegendő, 1864-ik év kivételével, jelentékeny veszteségeket okozott évenként a biztosító-intézeteknek; így különösen a múlt évben is.

Ez természetesen különös rendszabályok alkalmazására hí fel, melyeket mi a következőkben terjesztünk önök elé:

1. Dohányra vonatkozó jégkárak elleni biztosítási ajánlatok, csak oly felelőtök fogadtunk el, kik a jelen biztosítási évszakra más természetűek is nálunk biztosítottak a jég ellen; — azért a biztosítási szerződéseknél „észrevételek” számára fenntartott 21-ik rovatában tizenetesen kitéendők azon jégkárak elleni biztosítási szelvények számai, melyeknek nyomán az illető föl nálunk biztosítva van. — Ezen tüzetes kiutastás elmulasztása mindenesetre az ajánlatot visszautasítását vonja maga után.

2. Oly egvényektől azonban, kik dohányról egyebet nem termesztnek, csak azon esetben fogadtunk el ily jégkárak elleni biztosítási ajánlatot, ha azok épületeiket vagy készleteiket tűz vész ellen már előbb nálunk biztosították s ezen biztosítás még legalább f. évi szept. végeig tart, vagy meghosszabbították.

Ez esetben is kitéendők az ajánlatokban — különbeni visszautastítás veszélye mellett — az illető tűzkár-biztosítási szelvények számai.

3. A jégkárak elleni biztosításból kifizára maradnak egész helységek egy helyt levő ültetvényei, valamint a nagyobb területek p. o. 100 holdnyi ültetvények egy táblában.

4. Mai jogállásábanunk 4-ik osztályának kiegészítésével tessék megjelyezni, hogy a dohány-beüzeltések az:

- I. osztályu helységre nézve 4% -ot
- II. " " " " 5% -ot
- III. " " " " 9% -ot tesznek.

5. Ezen díjon kívül fizet még a biztosítási szándékozók: Ha az egész díj azonnal kész pénzben lefizetettik, minden 100 frt után 10 kr.; minden más esetben pedig 20 kr.; továbbá a rendszorintó bélyeglet II. fok szerint, és háromszoros portól, 100 frton hull biztosítási ártek után azonban 50 kr.; illetőleg 1 frtnyi minimum számánadód fel.

6. A váltó lejártá ideje lehotó legközelebbi időre szabandó s rendszerint f. évi decz. 15-nél tovább nem terjesztendő. Kérvén önbéket, hogy a **dohánybiztosítási üzletet a lehető legrövidebb korlátok közé szorítsák.**

ritsák. — az ajánlatok elfogadásánál különös elővigyázattal, s egészen a jelen körirat értelmében intézkedjenek, — végre, hogy az ajánlati formulák tüzetes és helyes kitöltésére mindig szorosra figyeljenek, — magunkat mély tisztelettel ajánljuk. — Az igazgatóság.

Ime, itt vannak elősorolva azon „különös” díjlesztállások és lehotó megkönnyítési a biztosításnak, melyekkel a „pesti biztosító intézet” hirdetései a közönség szemébe port hánynak, s melyek a sugólyukból akint magyarázatának meg az ügynököknek, hogy amennyire csak lehet, ne vállalják el a jégbiztosítást, mert az nagyon veszedelmes dolog!

Ime, azon hazai intézet, mely keletkezése egyik indokál azt hirdeté, hogy az idegen társulatok a magyar természetkől vett hasznót kifolytatván a hazából, (P. Napló 1864. november 6.) — ő is járulni akar azon csatorna eltorlasztásához, mely ez uton is annyi pénzünket szívárogtatá ki, — ezen hazai intézet, a magyar közönségtől bevett pénzzel, tud a haza határain innen és túl a biztosítás más nemében szédőleg kísérleteket csinálni, s midőn itthon a mezőgazda legföltétebb kincsének biztosításáról van szó, akkor arra utasítj embercét, hogy „a lehotó legrövidebb korlátok közé szorítsák” a dohánybiztosítást, (melyre már maga az igazgatóság annyi is elég előjzót terhet rakott), — mert a jég, vesztéseget szokott hozni a társulatokra. Így akarja tenni „vonzóvá” a biztosítást a pesti intézet. Hogy elidegeníti a magyar gazdákat az ügylőt, melynek apostolvál lenni oly fenhangon igérte? Avagy addig kedveli a pesti intézet a magyar gazdát, míg bizonyos haszonra csinálhat vele üzletet? — ott pedig ahol risicót lát, eltasztja magától?

Nem ez az eljárás is, melyely a közönséget megnyerni, annak bizodalmit kiérdemelni lehet. Es ha netalán volna gazdátársaim közt, kit a „pesti biztosító-intézet” minden előnyt ígérő hirdetései most vagy a jövőben tüzetre vesztetnének, az ilyenek felvilágosítására jónak láttam a fentebbi titkos utasítást közleni; tanulják abból ismerni ez intézet eljárásának ós zintességét. (M. a. 6.)

Harezi hírek.

(S.) A béke-előzmények pontjai, — melyek m. hó 26-kán Nikolburgban a porosz király felhadszálásán gr. Bismark és gr. Károlyi Alajos által készítettek s melyek mult hó 28-diká óta osztrák elszárj í felsége által is megerősítvék, — a Dunamellékén vélt nagy döntő csata tervét megüszitvék; és így az északi küzdelmek, — ha ugyan a békealkudozások sikerre vezetnek — teljesen megszűnnek; míg azonban a béke végleg meg nem köttetik, a lapok hírei szerint a porosz király az osztrák területre nem mozdul ki. A béke-alkönyai pontjai még nincsenek hivatalosan közzéve, tehát ezekről czuttal hallgatunk. Amig az északi csatámdreken a békülés felébe zászlaját akarják kitzitni, délen még mindig Márs vörös lobogója long. A „Debatte” szerint Viktor Emdanul orosz király azt nyilatvált, hogy amig Olaszország győzelmet nem arat, békét nem köthet — s így az orosz és osztrák közt 8 napra köztött fegyvernugvás leteltével, valószínűleg ismét foly a harcz.

TÁRCZA.

EGRESSY GÁBOR
nincs többé!

Pest, jul. 21.

A nemzeti színház tegnap szomorú esemény színhelye volt. A színpad „Brankovics György”-öt Obernyik drámáját hirdeté.

A czmszerepet Egressy játszotta. Ki e darabot valaha látta, lehetetlen, hogy örökre emlékebe ne vésődött legyen a második felvonás azon borzasztóan nagyszertel jelenete, hol Brankovics elé a szultán udvarába kezsésgül adott fült egy-másután vezetik vissza, megvakítva. E jelenet a színpad színe tötőpontot ért. Mindig előszertettel játszó e szerepet s neki, ki mindig szivéből és nevetett a színpadon — kivitele rendszeren lelki rázkódásokat okozott. Többször nyilvánítá, hogy egykor „Brankovics”-ban fog végo lenni.

Mitől maga is félt s a közönség mindig rettegett — tegnap este megtörtént.

Az előadást megelőző déhtán szokatlanul derült, vidám volt. Mosolyogva nyilvánítá, hogy egészen megfolyva érzi magát. Este szerepét kezdettől fogva kedvel és gondiál játsza s több jelenete vilharos tapsot aratott. Először bevezetett síván még erővel végző szerepét. De midőn másik fült Iván (Lendvayné) elővezették, hirtelen támadt rekedtséget vettek észre hangján s midőn megvakított gyermekekhez kellett volna közelednie — helyben maradt. Lendvayné maga lépett feléje, kilétez el kellett volna mondania: „Itt vagyok gyermekekem,” de már nem mondta, hanem reabörtöl s oly hangon, hogy az első zártszó-csorbán is hullhatták, cjt ki a szavakat: „magon torzul vagyok gyermekekem.” Egressy összeomlott, Lendvayné felnyitván szeméit, eliskoltotta magát; a figyelmét hirtelen leeresztették, s a közbjött akadályról értesített közönség megdöbbenve oszlott szét.

A betegét azonnal lakására szállították, de minden orvosi segély haszatalan volt felolcvonitására. Nem tudott többé egy szót sem szólni s hemesse lelkét harmadfél órai küzdés után, háromnegyed 12-re kilehelé.

Ó, ki többször nyilvánítá, hogy beteg-ágyon nem ohaít moghalmi — mint vitéz harcos a kizöldtérén esett el, azon színpadon, melynek doszkáin annyi babért aratott ama szerepben, mely általa lett híressé és nagygyú!

Vele a nagy színi nomzodék utolsó tagja szált sírba, de a művészet miniszája örökből fog emlékezte fölött!

Tanács.

Hugo Viktorról.

(Gy. j. 1866. 10. 1. szám, 10. 1. szám, 10. 1. szám)

Erős, nagy ar, hatalmas, és királyi,
Ki mondja el ma, hogy szüldán áll
E vaskemény korlát nem tudja-e?
Hogy csak más s bizony nem holnapé?
E nyúl ábránd-ár hamar lejött,
Decsőd hajlja azt mint árt, őzönt;
Ma tő partján a gyöngy lango nád
A koronáknál még tovább fenáll.

Biborra féltékeny most a daróc
Oly add király, ha nálad van a kőncz
E nép lásd fázik, mindig éhezlik,
Csendes csak egy lesz, hogyha könnyitlik.
Ékszerre váltás át most a láncokat,
Mehelynek tárd a köt fejelmű kart;
Műhelyről gondoskodjál félrának
S a gyermeknek tantermek nyiljanak.

Jóért a nép jóval fizet neked;
Sorsod alatt már sokszor görnyedett.
Isten kezében az felelős s a kincs,
A jóttétel csak ott jövedik nincs
S adnak jóvót annyit a multakért
Amennyit el a nép javára ért.

Ald mindened, — vissza adják egykoron;
Nem tudhatod, hogy a kalászon
E szándakban mi tő trónod körül,
Hajdó bátrán megy-e vagy évről
Jobb kézből a jót a jónak adjad
Jót adni rossznak tartad közben a bált,
Mint a vető, ha földjén szétlötint
Magot, kikélt, jobbra-balra hint.

Zombori G. ed.

Vázlatok a debreczeni diák-életből.

— Közl: S. - s. J. - f. —

Mi a diák? ...
A diák olyan somni, amiből minden lehet.
Örökös jókedv, léngelő szív, mely szépet, jóért, hazáért,
szerelemét langoson dobog.

Látnád csak azt az őszefort testot, hallanád csak vitézt,
hallanád csak, midor egy e o t u s megdicéd egy nő! ... az
van igazán meglesésvé; a költök tollából merített hasonlat
nhozképest dráisi próza.

... En láttam a diákok jökevényében, láttam mind viga-
d... Kicsi neki akkor ez a világ. Hogy is volna ... hiszen o
is a világot hordoz szívében, nagyobb, szebb világot, mint ez a
mindenség.

Látnád csak azt a sok őszeszerított markot, ha a haza
ágye merül fel ...
Szereit életét a diák, mert hiszen nincs is egyebe, de kérjed
csak tőle: ... az is feladkozta a homéit.

Ilyen a diák! ... ha kell szerelmis, ha kell hős és amint
kell, engedelmes tanuló.

I. Diák-szoba.

Behozták a gyereket faluról abba a nagy épületbe, mit
kollégiumnak neveznek, beplántálta az aha lát abba a
kertbe, melynek virágai nem hervadnak el soha, s melyek vir-
tuljanak is addig míg a világ világ lesz.

Ad neki egy lábat, vessz egy pár könyvet, felírja öreg tár-
czájában a szoba numerusát, hol hát hagyta, azután a port ál-
ban a megszorítja kezét, és egy „Isten áldjon meg” után szeke-
rére ül, s elvágtat.

A gyerekek csak néz utána darrbig. Egy könyvet töröl ki
szeméből, s azután beballag a cotusba.

Szemügyre veszi mobilizált. — Ágya nincs, — minek is,
hisz o a legutlatlabb! van ládja, eldőlhat azon, olyan jól alszik
rajta, ha egy vizsga sikerül, vagy pláne fel sem szőltyák — mint
kis király.

A láda mindene. Ágya, széke, kamrája, ruha- és könyv-
tára.

Mikor novitussnak bejött a szobában, már javában folyt a
beszéd. Hallja ugyan o is a beszédet, de nem lát senkit.

Mert pápuzammal is nehez volna abba a szobában, mely
szobában van, valami élő lönyt látni: csak, valami lehet ...
Novitussunk köhög ...
A cootus nevet ... Könyű már nekik ... kiállják a fus-

Egybíránt egy halljuk, még számos már felajánlott adakozás nem folyván be, a közönség kényelme tekintetéből a városi hatóság aláírasi íveket bocsátandó ki a gyűjtőket kiállandó házakban...

(d.) A hortobágyi pusztán a majd két hétig tartott — bár gyér eszébe a nagy-éjélt újra felébredt, ugyanígy, hogy a már kihajított állatok a hosszán tartott kopálás után jölkésnek örvendhetnek.

□ A helybeli dalárda és zenede fardhatlan derék tanára Gáspár Ignác ur, közelebb tartott névménepeje alkalmával, a dalárda tagjai által seregnél a dal tisztelettel meg.

□ Ábrai Károly holmezővárszékbeli tanár, — lapunk egyik f. munkatársa és Zilahy Sándor fiatal író, jelenleg városunkban időznek.

○ A f. évi jun. hóban — amit a városi főorvosi kimutatások igazolják, — elhaltak: bélióban 37-en; tüdőlobban 2; torokgyökben 4; hagymában 1; gutaütésben 3; tüdővésztében 6; sorvastólásban 28; gürsben 1; nehézkórban 3; verhasban 1; gyermekágyas lázban 1; vízkórban 10, főfőben 1; szerencsétlen halálal (malom által összezúzott) 2; halva született 1.

○ A kertészeti-egylettől befézni való szilva — rein claudie és más fajból — folytonosan kapható a czepléd-utczai csarnokban.

— A debreczeni állandó színháznak újabb ajándékozta: D. Tikos István Bécstől: egy aczékkard, fekete kötővel; himzett bőr vadász tarisznya; himzett új háziapka; két posztó hönvösapka; két kis pisztoly vasesszővel; egy pár új bakancs. 10. Márton László: két db fekete tollfogó; egy vég arany-borítás; egy vég ezüst-borítás; 3 vég teveszőr-borítás; 2 vég ezüst sinór. 11. Özv. P. f. n. smid Károly: két db régi divatu ruhaderék alvásból; két pár aczéllal sarkantyú; két db fekete struccból; egy nemzeti-szín férfi öv; 40 db réz csat; 8 rőf hamuszín rojt; egy db fehér selyem-rojt; egy sapkához való vörös posztó; egy fekete fogó; egy pár régi divatu hosszúsáru fehér keztlyú; 9 rőf nemzeti szín selyem-paszamút; 6 rőf keskenyebb nemzeti szín selyem-paszamút; egy fekete posztó eskő; két db nemzeti rózsás csákhöz való; két fekete bársony párta, fekete gyöngy és ezüst pillangókkal díszítve; egy régi divatu hosszú selyem erszény; díszes ruhához való nadrág és felöltő rózsaszín damisból. 12. Szepessy Gusztáv: Egy vászon zeke, s egy vászonnadrág. 13. Uray József: Egy díszes vereshársony s aranyozott hüvely. 14. Komlóssy Imréné: Egy pár bronzozott gyertyatartó-női alakkal. 15. Komlóssy Lajos: huszárdílmányra való 10 piattiroztó sombok; 10 db ugyanoly rózsával. 16. Komlóssy Imre: 8 db aranyozott bronzomb; 24 db czingomb. — A további ajándékok színházi főruhátárnok Püspöki Imrénhez küldhetők a színház épületében, s jövőre is köszönettel fogadtatnak. — Debreczen, 1866. aug. 3. Komlóssy Imre, színházi bizottsági elnök.

Heghaltak: Jul. 29. Czepléda. Boros Juliánna 13 éves. Ispotályi Barai András 72 éves. Csapú. Mester Bálint 1. Juliánna 1 1/2 éves. Piacza. Sarlai Gábor f. Mihály 2/3 éves. 30. Czepléda. Nemethi Gábor f. Sándor 3/4 éves. Özv. Horváth Józsefné Villás Zsuzsanna 55 éves. Csapú. Kocsas Mihály f. Sándor 10 éves. Pfü. Horváth János f. György 3/4 éves. 31. Czepléda. Özv. Kereszturi Jánosné Kovási Mária 75 éves. Várdu Berki Dániel 1. Róna 4 1/2 éves. Kőrösháza. Özv. Tóth Istvánné Nagy Mária 70 éves. Aug. 1. Piacza. Debreczeni Andriáné Kapos Zsuzsanna 76 éves. Czepléda. Bartha Ferenc f. Ferenc 1 éves. Mondok Sára 1. Róna 1 1/4 éves. Pfü. Fodor István f. Róna 1 1/2 éves. Özv. Csástori Istvánné Makra Erzsébet 68 éves. 2. Hatvan. Varga András 1. Juliánna 1 1/2 éves. Pfü. Szabó Ferenc 1. Juliánna 3/4 éves. Vargu. Nagy János f. Bálint 1/2 éves. 3. Csapú. Péntek István 1. Ester 3/4 éves. Vargu. Koppai Juliánna f. Gábor 1 éves.

Vidék.

○ Érmihályfalváról írja tudósítónk: „A rekkenő, forró napokat hűvös hideg napok váltják fel. Juliusból 18-án és 19-én az ohajta viirt esők fellegek nemesek mutatkoztak, de meg is öntöztek a szomszjas föld harasztát, mi a tengervíz feletté jótköny hatásvu volt, a ki iré napokban — földaloni — az eső több határon pusztító jéggel vonult keresztül s a még aratatlan búza-vetészekben tetemes kárt okozott. Városunk határa ment volt a jégvöl, de sok kárt tett Hagamúr, Szeg-György, Ábrány, Kis-Ábrány, Semlyén, Tarsas, G. Péter és Piskóti községek határaitban s csaknem minden fentebb említett községben a jég pusztítása által az első magyar általános biosztó-társulat érdekelve lévön, kikálzót becselő győnköt által a kikötő fölvetettek a becsértékük megállapítottát.”

** Sáróti levelezünk írja Jul. 27-éről: „Vidékünkön a tanácsos hovegőztetvön, előttünk van a mezei munkák jutalma. Az ózai vetés elég jól állott mindonitt, tekintve a folytonos szárazságot; de a tavaszi vetemények magyunkat nem adták meg; tengervíz pedig oly szegény, milyreun rég óta nem emlékeztünk. — A cseleztél hadsereg részére a d n k i t o s e k fogdosatának, csabittatának és viselőrtaknak, amint lehet, mivel ki van adva, hogy amely község elöregedő szilva önkéntest elő nem állit, annak hadkötelezett hál sorshuzásra bocsátatnak. Ez annyit tesz, hogy „m u s z a j” önkéntesnek lenni. — Vidékünkön a marhavászt kitöltés s a közlekedés minden faluban elzárított. — Sok baj egyezzerre!”

** A székelybéli mükedvelő-társulat, túzkár által tönkro jutott mihályfalvi lakosok felszegedése 28 frt s nehány krt. küldött. Fogadják a szépre, nemesre törv társulat tagjai a szerencsétlenek hálds közömbetét.

Irodalom.

„A nagy hazafiak.”

Regényes korrajz a nem rég mult évtizedéből. Írta Ábrai Károly. Pest 1866.

A korrajz tagadhatlanul legtebb érdemmel, kbtől jogossággal bíró faja a regénynek, vagy mint sokan nevezni szokták, — az újabb krt epószának. Az író tárgyát szabadon választotta, a szellemi irányzatok sokoldalúságát s a renlis életté szótörjéle drámaszt egyaránt feltehetli, s midön az okozott okokból fejtegeti, egyezsermind a jövő számára is teremt. Legterjedelmesebb korrajzot nyújtott Szu Jenő „Juif errant”-jában, ki ugyesen feltalált körpönt körül gyűjtö beazo azon személyek és cselekvények csoportját, kikben s melyekben századának lényeges irányzatát visszatükrözöttek. Szintén terjedelmes rajzot adott G u t z k o v Károly is „Nittern vom Geiste” címü regényében, melynek ideális centrum körül az állam, vallás, társadalmi szellemi érdekek forognak. A társadalmi egyes problémáit több író foglalkoztatott; George S a n d az érdekl és plátói szemreletet teszi szellemiudis elöntébe „Lella”-jában, s a társadalmi osztályok harcát rajzolja Freytag „Soll und Haben”-ében.

Ábrai Károly, a szorgalmas regény-beszély-író, kezünk között levő művében, a társadalmi élet egyik kivágását, az államháznagot ostorozza s a nemrég lezajlott gyűvös emléktől multból ölelve fel tárgyat, azok felett mond ítéletet, „kik mindig ajnknon hordozzák a haza szent nevét, mely iránt pedig mitsem érzenek, kik mindig „a közös édes anyánk, drága szent szülötte földünk”-et emlegetik, melyért pedig lelkesülön nem tudnak s melynek csak jobb napjában szeretnek gyermekei lenni; emberek, kik mitsem tudnak beszélni, hogy e szót „haza, szent hazánk”-e hangoztassák, kik nem teszik azt vagy amazt, mert az ellenkező a hazafiasággal, nem viselnek ilyen vagy amolyan öltönyt, nem ének egy vagy másféle eledellel, nem társalognak, nem is beszélnek nyitlan olyanokkal, kik a közvélemény előtt rossz hazafi névvel vannak bélyegezve, kiknek nem kelnek tültések, viz-szabályozások, csatornák, vasutak, mert minden kivételzetit a magyart eredeti, ősi jellegéből, világpögrárrá teszi, kik egy közhelyeken, mint magán összejövetelek alkalmával mindig a haza állapotait föltepengenek, aggódnak, sopánkodnak, sohajtoznak, s kiket a közvélemény, azon városos vagy megyéé tudniflik, melyben laknak, fölemel, magasztal, felistenné tesz, kikben nincsen hasonló a földön, az ég alatt, kiket az egyszerű földműves vagy iparos büszkén mutogat gyermekeiknek azon itéssel: igevezzétek, hogy valaha to is hozzá hasonló légy; emberek, kik darab ideig, sokszor évekig, sokszor egész életökön keresztül a tisztelőt és hódolat tömjén-füstjével árasztatnak el, pedig legtöbben ezek közül csak olyanok, mint a hangszér, mely maga mitsem érez azon érzékeny dallamokból, melyeket hangoztat, melyekkel másokat megindít, elérzékenyít; olyanok, kik így akarják kizsákmányolni a közrészvétet, így akarnak mások gyöngéséget magásra emelkedni, olyanok, kik a hozát áruziknak, portékának tekintik, melyet csak azért emlegetnek szüntelen, hogy mások higgyék el, hogy az nálök is találtatik, de melyet illő árért átostott hajlandó volnának áruba bocsátani; kik mindig az földutókat beszélnek, melyektől a hazafinak sohasem szabad visszaradni, ha a haza java forog kérdésben, magok azonban vonakodnak a legesekélyebb áldozattól is.

Mennyire sikerült e feladat kivitele Ábraiunk, bővebben nem tárgyaljuk, mivel a részletes bírálat lapunk korlátolt terét túlhaladja, csupán általánosságban akarunk tenni az előttünk fekvő műre egy-két megjegyzést.

Ábrai „A nagy hazafiak”-ban mindenesetre haldást tanusít, leírásai élénkebbek, mint első művében s a mi fő, ma már a lélektani jellemzésre is gondot fordít; kiváló alakokat, melyek képzeletünket és kedélyünket erősen megragadnak, élénken foglalkoztatják, nem állit ugyan elök, de egyes személyei irányában rokon- vagy ellenszenvet tud kelteni, s az életből sikerült fényképet nyújt. Ábrai gyakran reflectál, s az nem tarték előnyös oldalai közé. Igaz ugyan, hogy a regényíró olykor-olykor egy-egy elvet valamely alkalmánál, annak bővebb jellemzésé végett többször is érvényesít, de szükség, hogy minden újabbnál fölhozott elv vagy tény, az események menetébe lükteszt adjon s a történetre lényeges tényezőket vonatkozték. E kellettek gyakran nélkülszük Ábraiunk; így ismételt az öreg Várhatni, a regény egyik lényeges, jó-alakja, politikai elcvit anélkül, hogy e hosszas kitérés, jellemére tisztább fényt vetne.

Ábrai irányla ahol kell élénk, átmelegült s ha néhol nem eléggé ösztinte, egyen lepezett, nem neki, de más mellékes okoknál kell tulajdonítanunk.

A regény meséjéről nem is emlékeztünk; az ugyesen bonnyított szakaszok bizonyára érdekelni fogják az olvasót, ki emlékező idezi azon időt, melyben vétér onto a hazafiai lelkesedés, magán jobbléttel kereste az önzés, számitás.

„A nagy hazafiak” történetünk egyik nevezetes korszakát tárja elénk; hazafiai lelkesedéssel vannak rajzolva itt a közel mult dicseő de eredménytelen küzdelmei s a mű már csak ez okból is megérdemli, hogy olvasóink asztalán helyet foglaljon. +

Egyetleg.

Hogy károk a katonák levölt özimezli. Az alsó-ausztrál posta-igazgatóság ügyelmezteti a közönséget, hogy az osznaki és déli hadseregekben s. k. katonaságunk indított levölök de egyéb küldemények elküldése az által kösöltetik és nehéztölték, mivel a cizmeken a hadostillet seb. gyakran megemlítve nincs. A közönség köröletik talán, miszerint ezental az említett kösölés, valamint az ezred, testület nevét és ha lehetséges, a zászlóaljút is, togyko ki.

Uj találmány röppentyű Egy abrajmegerői lakos saját-szerű röppentyűt talált fel, melynek azon hatást tulajdonítja, hogy ágyúknál az olenség sorralis löve, messze elterjedé fúlasztó füstöt által, azokat gyengyerké huzmatáltra helytelcekké teszi.

— A olaszok ellön folytatott custozantí cstantában a Dom-Miguel ungyar gyalog-czredből a következők sabszültek, estele és töltek el: Elestek: Soldi Gden kadet őrm. — Lázus Ist. Csányi Fer. Sás Józ. Szabó Pét. Szepesy Pál, Kállányos Sám. P. Nagy Ist. sorv. — Páris Gáb. Szegely Pál, Páldy Sánd. Szondi György, Peiták Imre, Papp Mih. Dózy Józ. tit. Löffler Ed. Indut Ix. — Kis Ant. sz. a. dohos. — Márton Andr. Pálffy Pét. Jobb Sánd. Oroz Ján. Mahaj Ján. Molnár Fer. őrv. — Szabó Gáb. dohos. — Tóth Józ. kúrús.

Közömberek számdz szerint, 2-dik számdz: Décsai Andr. — 8. sz. Gönczy Józ. Lehmajer Fer. — 4. sz. Fejes Istv. — 5. sz. Grát Bern. — 6. Fodor Andr. Kocsis Mih. — 7. sz. Gál Imre, Majtényi Ján. Dézsi Imre, Piazok Pét. N. Tóth Sándor. — 8. sz. Harangi Józ. Szidon Ján. — Tóth Miklós 1. Sütő György, Danu Andr. Hodosi Imre. — 10. sz. Gáspó Juon. Sütő Sánd. Széles Ján. Kis Gábor Il. Molnár Fer. Jámbor Fer. Szűcs Józ. Bacsa Laj. — 11. sz. Balázs And. Tóth Ist. Vadász And. — 15. sz. Sugár And. Holzer Andr. Bujdosó Ján. Egri Kár. Kis Józ. Turi Mih. Ferenczi Ist. Veres Sánd. Kolosi Dán. Miskó Anton. Káln Ábrahám. Pacsik Józ. Szilágyi Sánd. Balla Sánd. Rócsa Gábor, Potesik Sánd. Mohács Józ. Maczkó Ján. Mészáros Mih. Elend Honr. Kálmán Ist. Kátó And. Bogdán Imre, Gyressán Vaz. Bodnár Józ. Soltész Pál, Barát Imre. — 16. sz. Balics Sánd. Bacsik Sánd. Balog Ist. Vaszli Imre, Mlle Andr. — 17. sz. Póka Pál. — 18. sz. Balog József. Csibó Mih. Papp Sám. Hotey Rud. Szilágy Ist. Trummer Márk.

Élteltek: Kautz Frig. kadet őrm. — Solty Józ. Asztalos Ist. sorv. — Szoboszlai Ist. tit. — Kövér Sánd. Szalay Fer. Papp Ján. Török Gáb. Nagy Sánd. Elias Andr. Kossa Ján. őrv. — Dusa Józ. Kacsulcs István dcs. Tárlányi György, Szilágyi László dohos. Közömberek számdz szerint, 1. számdz Nagy Józ. Szűcs Józ. Molnár Ján. Hozza Pál, Kovács Im. Lengyel Ján. Nagy Mih. Nagy Sánd. Kis László. Borsos Fer. — 2. sz. Baló György, Erdő Ján. Kanyercs Józ. László Fer. Mastori Im. Papp Ján.

Illés Márk. — 3. sz. Ajus Sánd. — 4. sz. Kaszás Gáb. Pellet Kálm. Kovács Im. Molnár Mih. Kiss Gáb. — 5. sz. Balázs Ján. Bakonyi Pál, Nagy Ján. Poor Pál. — 6. sz. Bardsz Gáb. Bojtor Sánd. Hajdu Ján. Szabó Laj. Vadász Ist. — 7. sz. Kriszán Sánd. Nagy Pál. Török Mih. Ulmer Frig. — 8. sz. Balogh Sánd. Sipos László. Szilágyi György, Czizrák Mikl. 9. sz. Szanka Mih. Angelus Mát. Klemen Józ. Matrázi Sánd. Kádár Laj. Kovács Fer. II. Füstös Pál, Olajos Laj. Szarka Mih. Sipos Ist. Boros Laj. Bóves Ist. — 10. sz. Patkós Józ. Sisári Andr. — 11. sz. Bndi Ján. Drigón Sánd. Farkas Ján. Horváth Ant. Hegedüs Mih. Hegedüs Sánd. Kocsi Józ. Kiss Józ. II. Márkó György, Nagy Mih. I. Párizs Sánd. Szilágyi Ist. Szármay Ján. Tóth Ist. Szabó Sánd. Végő Laj. — 12. sz. Dobrik Laj. Gyarmati Józ. Kocsis Andr. Tóth Andr. Tóth Pé. Varga Laj. Vida Kár. Tóth Pál. — 13. sz. Kovács Andr. Manitz Pé. Hadadi Pé. — 15. sz. Borsos Fer. Tornay Im. Szabó Ján. Bunya Dem. Fodor György, Vasas László. Ördög Andr. Radványeczky Laj. Szabados László. Serdült Ist. — 16. sz. Cziczárai György, Elek Im. Tábor Andr. Ferenczy Sánd. Fábó Józ. Gombos Andr. Horwacz Sám. Hodosi Andr. Kabai Mih. Kárács Andr. Kulcsár Fer. Nagy Im. Szálkai Mih. Sivó Mikl. Lisztes Sánd. Bakó Ist. Markovics Ábr. Szakolczai László. Borna Ján. Balazs Ján. — 17. sz. Csata László. Szankó Pét. Ari Józ. Dangelovics Ferl. Nagy Józ. Varjeczky Ign. Katona Fer. Deák Pét. Rozsik Márk. Losonczy Andr. Vasvári Sánd. Oláh Im. Cs. Nagy Sánd. Bórdás Gáb. Papernyik Mih. Kántor Andr. — 18. sz. Korényi Ján. Pável György, Vág Pál, Zájácz Ist. Brayer Mih. Parti Sánd. Dombi Sándor.

Megárgult fehérmézt gyorsan fehérré tenel. E czeira s „Hamb. Gewerbele” a terpenitollat ajánlja, mely fehérré tulajdonokkal nagy mértékben bír. Ha ugyen a legutolsó öblítő-vízhez kevés terpenitollat töltünk, ebből egy rész s kelms számlához tapad s száradsáral első fehéredést idéz elő. Vegyítünk egy pohárnál 1 rész terpenitollat, 3 rész érer spiritalus, o vegyületből egy evokánálit elég egy akó vízbe. — A fehérmézt ezen vízbe mártatván, jól kicsavarandó s száradság végett szabad légre terítendő. — Megsáradás után fehérr lesz, a terpenitollal sem érzék meg rajta ha az tisztá volt nem alkalmazható nagyobb mennyiségben.

Szerkesztőség nyiltlevelezé.

B. J. A kérdéses lap soráról mitsem tudunk. Ha netalán hiánylik valamely példány, e o l a m á l i k e l i ; reomlatdó tartalmú leveletnek ingyen kösölésnek a postabizaltok, csak nem kell lepecsételni.

Ertesítés.

Alurirt, tisztelettel tudatom a t. közönséggel, miszerint közkivánatra f. aug. hó. 19-én Szent István király ünnepélyőro a Tihanyi-Sóstó-fördön (Konяр mellett) díszes táncgyűmlert rendezendek, melyro a t. közönséget teljes tisztelettel meghívni bátorokodom.

Bál alkalmával reggeli 4 órától 9-ig több rendbeli bérkocsi fog készen állani, a Tornyai Ferencz vendéglője előtt. — Egyezsermind tárgyak arra is figyelmeztetni a t. vendégeket, kik kocsiomon a Sóstóra kirándulni kívánnak; annak időjében, azaz szombaton aug. 18-dikáig vászvedkeket rendelkeznik. Kényelmes öltöz-szobákról gondoskodva van. — Ez ideén újból 30 szobával szaporított fűrdő-helyiségek.

Tornay Ferencz, fűrdő-vendéglős.

Terménytár.

Debreczen. Aug. 4. (Heti üzlet szemle.) A gabonástlet csendes; mivel a bolozatok csekélyek, emi a piacra hozatik, fél áron kel. m. tiszta buza 3 frt, 50-80 krt, rosa 2 ft, 70-75 krt, szó 1 frt 80-90 krt, árpa 1 frt, 90 krt, — 2 frt, kukorica 3 frt 20-30 krt. — Tiszta búzra jó minőségben élénk a kereslet a jelenlegi fogyasztás, ellenben rosa, szórek által szerződtetik. A sz. körcszi juh v. s. r. toguap megkezdésén, már ma jó eredményű hovegőztet, ugy az eladók mint a vevők megelégedés. Árnk 9 tölöl 16 frlt. B.

Debreczen. Julus 31. (Kisvályban.) Tiszta buza 3 frt 60 krt, kószáros 3 frt 10 krt, rosa 2 frt 60 krt, árpa 2 frt 60 krt, kukorica 3 frt 70 krt, szó 2 frt 35 krt, kolos 2 frt 10 krt. Egy máson számlona 20 frt, szóna 1 frt 70 krt, szóna 1 frt 90 krt, 1 font számlona 82 krt, disznóhús 10 krt, marhahús 10 krt, szó 9 krt. 1 tőze disznóhús 40 krt. Borsóvársár. Az illő megosztásra a házi állatok ártékát hátr feltebb emeltek mint a mult hónapét; ugyhogy: egy pár órákos kószó 140-200 frt, egy pár vágási való hízott lóhó 110-120 frt, egy pár közönséges fajtás lóhó 90-130 frt, negyedálitúnd párja 100-150 frt, rugott borja párja 20-30 frt, egy pár közönséges hímus 60-200 frt, egy pár hímus való 2 éves szőcs 25-35 frt, egy pár 1 éves 18-20 frt. A mult heten tartott országos juhvásáron közel 40000 darab juh hízottak be eladásra. Az árak hízottakról voltak a tenyész közönséges fajt anyabírátkának párja 6 frt 80 krt, 8 frlt, sovány uró 8-11 frt, hízott uró 11-15 frlt, hízott anyák hízottakról való. B.

Nagyvárad. Julus 31. — T. buza 3 frt 60 krt, kószáros 3 frt 07 krt, rosa 3 frt 60 krt, árpa 1 frt 85 krt, szó 1 frt 05 krt, tengeryi 3 frt 03 krt, kolos 1 frt. 1 máza számlona 82 frt, szóna 1 frt — kr. 1 font marhahús 10 krt.

Gyula. Julus 27. T. buza 4 frt — kr, kószáros 3 frt 60 krt, rosa 1 frt — kr, árpa 2 frt 60 krt, kukorica 2 frt 80 krt, szó 2 frt 40 krt, kolos 1 frt — kr. Egy máza számlona 84 frt, szóna 2 frt 50 krt, 1 font marhahús 10 krt.

B. Bözöremény. Julus 30. — T. buza 7 frt 40 krt, kószáros 6 frt 50 krt, rosa 6 frt 20 krt, árpa 5 frt 20 krt, szó 4 frt — kr, tengeryi 7 frt 30 krt, kolos 1 frt — kr. 1 máza számlona 80 frt, 1 font marhahús 12 krt.

Érmihályfalva. A Julus 20-án tartott heti vásáron a termények s eltemi értékek ár hovegőztet volt: Tiszta buza mérője 8 frt 50 krt, kószáros 2 frt 80 krt, rosa 2 frt 40 krt, tengeryi 4 frt — kr, árpa 2 frt 20 krt, szó 2 frt — kr, kolos véltája 1 frt — kr, számlona mészaja 30 frt, marhahús fontja 10 krt. (V.)

Bécsi börze árfolyama.

Julius-Augustus	30.	31.	1.	2.	3.
5% - os Metallikus	100 frt.	90.35.	90.50.	90.70.	91. —.
5% - os nemzeti kölcsön	100 frt.	93.05.	94.25.	94.75.	95.25.
1860 azra. kölcsön	100 frt.	73.20.	75. —.	74.30.	74.75.
Nitritállant részvények		140. —.	142. —.	142.50.	143.00.
Bankrészvények		791. —.	727. —.	720. —.	721. —.
Londoni váltók		129.75.	130. —.	130.75.	130.00.
Bécsi	100 frt.	128. —.	128.50.	128.50.	128.00.
Arany	1 db.	0.20.	0.17.	0.21.	0.18.

